

PŮST A ROZVÍJENÍ OSOBNOSTI

Účelem tradiční újmy v jídle a pití není jen uvést život člověka do rovnováhy, ale také vytvořit v něm odstup od spotřebitelské mentality.

Tato mentalita se stala dnes charakteristickým znakem civilizace zejména západoevropské. Člověk zaměřený na hmotné statky má často sklon je nadužívat. Nejde zde jen o jídlo a pití. Když je člověk zaměřen výhradně na užívání a vlastnění materiálních hodnot, věcí, pak se celá civilizace posuzuje podle množství a kvality těchto věcí, které může člověku poskytnout; neřídí se tedy člověkem a jeho vlastními lidskými potřebami a touhami. (–)

Dnešní člověk musí činit pokání, musí se postit, odříkat si nejen pokrmy a nápoje, ale i mnoho jiných spotřebních statků, dráždidel a uspokojování smyslů. (–)

Ale proč se něčeho vůbec vzdávat? Na tyto otázky jsme již zčásti odpověděli. Naše odpověď by byla neúplná, kdybychom si neuvědomili, že člověk je člověkem také proto, že je schopen se něčeho vzdát, že je sám s to říci sobě „ne“. Člověk, to je tělo a duše. Někteří nynější autoři tuto složitou strukturu člověka vyjadřují pomocí tzv. vrstev. Tak hovoří například o vnějších vrstvách, o vrstvách na povrchu naší osobnosti, na rozdíl od vrstev vnitřních. Náš život jako by byl rozdělen podle těchto vrstev a jako by také probíhal napříč těmito vrstvami. Povrchové vrstvy souvisejí s naší smyslovostí, kdežto vnitřní vrstvy jsou výrazem spirituality člověka, tj. jeho uvědomělé vůle, jeho reflexe, jeho vědomí a svědomí a jeho schopnosti k prožívání vyšších hodnot.

Správně a harmonicky se člověk rozvíjí, když se hlubší vrstvy jeho osobnosti dostatečně projevují, když se jeho zájmy a touhy neomezují jenom na vnější povrchové vrstvy. Aby se v nás tento rozvoj podpořil, musíme se někdy vědomě oddělit od toho, co slouží k uspokojování smyslovosti, tedy vnějších, povrchových vrstev. Potřebujeme se tedy zříci všeho, co tyto vrstvy živí.

Tak bychom si mohli stručně vyložit smysl postu dnes. Vzdát se počitků, dráždidel, zálib, také ovšem pokrmu a nápoje, to není samoúčelné. Tím se mají jen urovnat cesty k něčemu hlubšímu, co živí vnitřního člověka.

Jan Pavel II. Z proslovu při generální audienci 21. března 1979